

Factsheet Good Practices & Ideas

GENERO is het netwerk voor ouderenzorg voor de regio Zuidwest-Nederland. Het netwerk is in 2008 gestart vanuit het Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO) om de zorg voor ouderen met complexe hulpvragen te verbeteren. Good Practices & Ideas voor zorg en ondersteuning van (kwetsbare) ouderen zijn bijeengebracht, om van elkaar te leren en inspiratie op te doen voor de praktijk van ouderenzorg en -welzijn. GENERO voert ook drie transitie-experimenten uit om samenhang, kwaliteit en betaalbaarheid van ouderenzorg te verbeteren: Even buurten, Ketenzorg Ouderen Walcheren, Zorgprogramma voor Preventie en Herstel. www.erasmusmc.nl/genero.

Good Idea – Opsporing en casemanagement kwetsbare ouderen

Domein: Signalering – Zorg

Regio: Zuid-Holland (Schiedam)

In Centrum Huisartsen Schiedam is begin 2011 gestart met casemanagement bij kwetsbare ouderen. Het doel hiervan is om kwetsbare ouderen en ouderen met complexe problematiek in een vroeg stadium te ondersteunen zodat de oudere zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam blijft. Niet alle 'kwetsbare' ouderen zijn goed op de hoogte van het zorgaanbod of in staat om voor zichzelf de benodigde zorg te herkennen of organiseren. Gerichte ondersteuning van deze ouderen kan hen helpen regie over het eigen leven te behouden of versterken.

Systematische opsporing

Bij het project worden nurse practitioners (NP), eerstelijns verpleegkundigen en/of praktijkondersteuners (POH'ers) ingezet als casemanager. Deze casemanager spoort kwetsbare ouderen systematisch op, zodat de doelgroep sneller en breder in beeld komt. Systematische opsporing werkt via:

- Individuele casefinding via huisarts/verpleegkundige/doktersassistente
- Individuele casefinding via huisbezoek na ziekenhuisopname van een 65-plusser
- Per huisarts wordt een overzicht gemaakt van ouderen in de leeftijdsgroepen 75-80 jaar, 80-85 jaar, 85-90 jaar en 90-plus. Samen met de huisarts wordt dit overzicht doorgenomen en worden patiënten benaderd waarvan patiënt en zorg niet goed in beeld zijn (in de huisartsenpraktijk).

Patiënten die regelmatig onder controle staan van de POH-chronische zorg worden voor dit project uitgesloten, mits periodieke screening op kwetsbaarheid een vast onderdeel is van de controles.

Huisbezoek

Alle ouderen die door systematische opsporing zijn geselecteerd, worden thuis bezocht door de casemanager. Tijdens dit huisbezoek brengen ze op systematische wijze, via de Groningen Frailty Indicator (GFI), de leefsituatie, de gezondheidssituatie en de gezondheidsrisico's van de patiënt in beeld. Naar aanleiding van de score op de GFI, kunnen aansluitend verschillende screenings- en observatie-instrumenten worden gebruikt om de functionele beperkingen en zorgbehoefte in kaart te brengen. Als er geen sprake is van verhoogde kwetsbaarheid, wordt met de oudere een vervolgspraak gemaakt (meestal na een jaar) om de gezondheidstoestand opnieuw te bekijken. Als er wel sprake is van kwetsbaarheid, stellen de casemanager en de huisarts samen een zorgbehandelplan op.

Zorgbehandelplan

Het zorgbehandelplan is gericht op functiebehoud en/of functieherstel, bestaand uit samenhangende zorg op meerdere gebieden. Deze zorg wordt casemanagement genoemd. Dit houdt in dat de oudere voornamelijk persoonlijke adviezen en begeleiding krijgt. Ook wordt geprobeerd om de zelfredzaamheid van de persoon te versterken. Als een patiënt met pre-terminale zorg ontvangt wordt voornamelijk voorkomen dat de mantelzorg overbelast wordt zodat de laatste levensfase voor de patiënt en de mantelzorger zo goed mogelijk verloopt. Vanuit het zorgbehandelplan worden

aanwijzingen gegeven aan alle betrokken hulpverleners, wordt het proces gevolgd en waar nodig wordt actie ondernomen. De casemanager is het vaste aanspreekpunt voor patiënt en mantelzorger.

Scholing

Om de casemanagers goed te laten functioneren in hun nieuwe taak, worden zij geschoold. Tijdens deze scholing leren ze hoe ze een oudere kunnen begeleiden en ondersteunen, hoe ze de zorg van een oudere kunnen coördineren en hoe ze de mantelzorg kunnen ondersteunen. Daarnaast krijgen ze maandelijks supervisie van de huisarts waarin een casus besproken wordt.

Praktisch overzicht

Organisatie	Centrum Huisartsen Schiedam
Specifiek doel	Zorg en ondersteuning voor kwetsbare ouderen en ouderen met complexe problematiek inbouwen in de organisatiestructuur van Centrum Huisartsen Schiedam.
Doelgroep	Ouderen met <ul style="list-style-type: none"> • complexe problematiek (dementie, patiënten die een CVA hebben doorgemaakt), of • verhoogde kwetsbaarheid (patiënten die functionele beperkingen hebben en de gevolgen daarvan niet meer goed kunnen hanteren, dit is een subjectief oordeel).
Ontwikkeling	Centrum Huisartsen Schiedam
Uitvoering en rolverdeling	De kaderhuisarts ouderengeneeskunde (in opleiding) stelt de zorgbehandelplannen op en begeleidt de casemanager. Nurse practitioners, eerstelijns verpleegkundigen en POH'ers fungeren als casemanager.
Sinds wanneer in praktijk	In januari 2011 is gestart met het project.
Resultaten tot nu toe	Er is nog geen onderzoek gedaan naar de effecten van deze vorm van casemanagement bij ouderen. De casemanagers ervaren dat er betere coördinatie van zorg en ondersteuning is.
Reacties van de doelgroep	De ouderen die door een casemanager begeleid worden, vinden dit zeer waardevol. Ook vinden ze het fijn dat er een vast aanspreekpunt is (de casemanager) waar ze met hun problemen terecht kunnen.
Financiering	De NPs, eerstelijns verpleegkundigen en POH'ers besteden meer tijd aan oudere patiënten. Het is nog onbekend hoe in structurele financiering hiervoor voorzien kan worden.
Randvoorwaarden voor implementatie	<ul style="list-style-type: none"> • NPs, eerstelijns verpleegkundigen en POH'ers hebben naast hun normale taken tijd nodig voor de begeleiding van patiënten. • De NPs, eerstelijns verpleegkundigen en POH'ers moeten breder leren kijken naar ouderen en geschoold worden in opsporing/screening van kwetsbare ouderen. Het bieden van goede scholing en begeleiding is hiervoor belangrijk.
Succesfactoren en belemmerende factoren	
Contactpersoon	Janneke Kruijmer; jkruijmer@chsdam.nl
Website	www.hc.praktijkinfo.nl